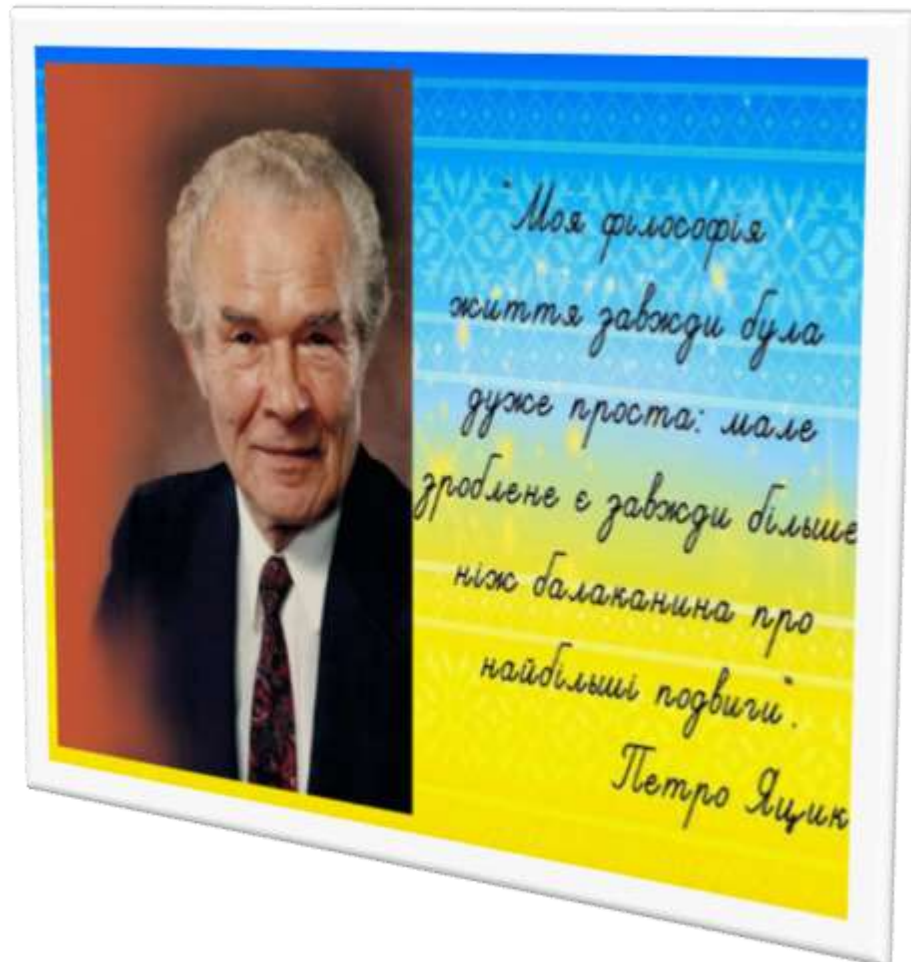

Відділ освіти виконавчого комітету Бібрської міської ради
Бібрський опорний ліцей ім. Уляни Кравченко

В.М. Чабан, О.М. Чабан

ФІЛОСОФІЯ ЖИТТЯ ПЕТРА ЯЦИКА:
збірник диктантів з української мови та презентація
«ПЕТРО ЯЦИК – від А до Я»

Бібрка 2023

Чабан В.М. , Чабан О.М. Філософія життя Петра Яцика: збірник диктантів з української мови та презентація «ПЕТРО ЯЦИК – від А до Я». – Бібрський опорний лицей ім. Уляни Кравченко, 2023. – 26 с.

У збірнику вміщено 34 диктанти і презентацію «ПЕТРО ЯЦИК – від А до Я».. Посібник упорядковано відповідно до вимог шкільної програми: указано кількість слів і клас, запропоновано словник пояснення незрозумілих слів. Як супровід подається біографія мецената і добірка його афоризмів.

Рекомендовано до опрацювання учителями-словесниками.

Рецензенти:

Р. Гула, голова МО вчителів української мови та літератури, зарубіжної літератури Бібрського опорного лицю ім. Уляни Кравченко.

В. Марків, учитель української мови та літератури Бібрського опорного лицю ім. Уляни Кравченко.

Матеріали схвалено на засіданні методичної ради відділу освіти виконавчого комітету Бібрської міської ради

Протокол № 3 від 24 лютого 2023 року.

Відповідальна за випуск: К. Микитів, головний спеціаліст відділу освіти виконавчого комітету Бібрської міської ради.

Комп'ютерна верстка: В. Чабан

ЗМІСТ

Передмова.....	4
Методичний коментар	5
Основні віхи життя.....	7
З думок, спостережень, порад Петра Яцика.....	8

Диктанти

5 клас

Жертовність.....	9
Головне – добра справа.....	9
Яцик – добродійник і меценат.....	9

6 клас

День української писемности та мови.....	10
Нетиповий українець.....	10
Знаний українець.....	11

7 клас

Перша пожертва.....	11
Для української історії	12
Бізнес – справа чесних людей.....	12

8 клас

Пріоритети мецената.....	13
Узірєць для українців.....	13
Життя як жертовність.....	14

9 клас

Українець, який відмовився бути бідним.....	14
Немає народу без його рідної мови.....	15
Історія хлопця зі села.....	15

10 клас

Петро Яцик – взірєць для українців	16
Бойко Петро Яцик.....	16
Інвестиції в Україну.....	17

11 клас

Петро Яцик – український меценат.....	17
Щедрий українець.....	18
Любов до України.....	18
Шлях до бізнесу.....	19

Презентація «ПЕТРО ЯЦИК – від А до Я».....	20
Висновки.....	25
Список використаної літератури.....	26

Передмова

Запропонований збірник – ще одна спроба дієво допомогти вчителям-словесникам у доборі мовного матеріалу для перевірки орфографічно-пунктуаційних навичок здобувачів освіти. Подані тексти, укладені відповідно до чинних програм з української мови та літератури для закладів загальної середньої освіти, будуть корисні як для контролю знань із певних тем, так і з навчально-тренувальною метою. У посібнику подані диктанти різного рівня складності.

Тексти приурочені діяльності Петра Яцика, уродженця Львівщини, великого освітнього мецената. Презентація „Петро Яцик – від А до Я” стане в нагоді вчителям-словесникам як ілюстративний матеріал.

Для учнів, учителів та всіх, хто цікавиться постаттю канадського підприємця українського походження, захисника української мови.

Методичний коментар

Основною формою перевірки орфографічної й пунктуаційної грамотності є контрольний текстовий диктант. Матеріалом є текст, доступний для учнів певного класу. Перевірка здійснюється фронтально за традиційною методикою.

Обсяг диктанту по класах:

Клас	Кількість слів в тексті
5-й	90-100
6-й	100-110
7-й	110-120
8-й	120-140
9-й	140-160
10-й	170-180
11-й	180-190

П р и м і т к а. У визначенні кількості слів у диктанті враховують як самостійні, так і службові слова.

Для контрольних диктантів використовуються тексти, в яких кожне з опрацьованих протягом семестру правил орфографії та/чи пунктуації були представлені 3-5 прикладами. Текст записується учнем із голосу вчителя.

Диктант оцінюється однією оцінкою на основі таких вимог: орфографічні та пунктуаційні помилки оцінюються однаково; виправляються, але не враховуються такі орфографічні й пунктуаційні помилки:

- 1) на правила, які не містить шкільна програма;
- 2) на ще не вивчені правила;
- 3) у словах з написаннями, що не перевіряються, над якими не проводилась спеціальна робота;
- 4) у передачі так званої авторської пунктуації.

повторювані помилки (помилка у тому ж слові, яке повторюється у диктанті кілька разів), вважаються однією помилкою; однотипні помилки (на те саме правило), але в різних словах вважаються різними помилками;

розрізняють грубі й негрубі помилки; зокрема, до негрубих відносяться такі: 1) у винятках з усіх правил; 2) у написанні великої букви в складних власних найменуваннях; 3) у випадках написання разом і окремо префіксів у прислівниках, утворених від іменників з прийменниками; 4) у випадках, коли замість одного знаку поставлений інший; 5) у випадках, що вимагають розрізнення не і ні (у сполученнях не хто інший, як...; не що інше, як...; ніхто інший не...; ніщо інше не...); 6) у пропуску одного із сполучуваних розділових знаків або в порушенні їх послідовності; 7) у заміні українських букв російськими;

п'ять виправлень (неправильне написання на правильне) прирівнюються до однієї помилки.

Нормативи оцінювання по балах:

Бали	Кількість помилок
1	15-16 і більше
2	13-14
3	11-12
4	9-10
5	7-8
6	5-6
7	4
8	3
9	1+1 (негруба)
10	1
11	1 (негруба)
12	–

Основні віхи життя

Петро Яцик – канадський підприємець українського походження, відомий меценат і філантроп. Систематично фінансував розвиток галузей українознавства на Заході, став одним із спонсорів Інституту українських студій Гарвардського університету (США), Центру досліджень історії України ім. П.Яцика при Альбертському університеті (Канада), Освітньої фундації ім. Петра Яцика, Українського лекторію в Школі славистики та східноєвропейських студій при Лондонському університеті, документаційного центру в бібліотеці ім. Джона П.Робертса при Торонтському університеті.

Петро Яцик пожертвував мільйон доларів на історичні дослідження при Канадському інституті українських студій (КІУС) в Едмонтоні. Завдяки йому відкрито спеціальний український відділ в Інституті ім. Гаррімана при Колумбійському університеті, видано багато наукових монографій з історії України (зокрема, переклад «Історії України-Руси» М.С. Грушевського англійською мовою), економіки, політології, медицини, етнографії. Сума пожертв мецената на українські інституції перевищувала 16 мільйонів доларів.

Петра Яцика нагороджено Почесною відзнакою Президента України у 1996 році, орденом князя Ярослава Мудрого Указом Президента України Л. Д. Кучми.

Петро Яцик народився у 1921 році в селі Верхне Синьовидне на Львівщині. Після Другої світової війни опинився в таборі переміщених осіб у Німеччині, з якого перебрався до Канади (торгував книгами, меблями, а згодом став займатися будівництвом). Сьогодні його фірми відомі не лише у Торонто, а й в усьому світі.

Ще з кінця 50-их років Петро Яцик став направляти значні кошти на реалізацію різноманітних наукових та культурних проєктів української діаспори. Він перший меценат багатотомної «Енциклопедії українознавства», що видавалася у повоєнні роки.

Благодійницька діяльність П.Яцика зробила його знаним і популярним серед українців у західному світі. Українця обирали почесним доктором права Гарвардського університету, він входив до Наглядової ради Колумбійського університету, був науковим консультантом Альбертського і Торонтського університетів.

Філантроп уперше виступив із пропозицією проведення в Україні мовного конкурсу серед молоді. Цю ідею підтримала Ліга українських меценатів, що об'єднує представників бізнесу багатьох країн світу. Вони надали спонсорську підтримку у проведенні конкурсу. Вагомий внесок у його фінансування зробив сам Петро Яцик. Перший Міжнародний конкурс знавців української мови було проведено у 2000 році.

2003 року у IV Міжнародному конкурсі знавців української мови взяло участь 5 млн. осіб. Захід пройшов уже без участі Петра Яцика – відійшов у Засвіти. За рішенням Ліги українських меценатів конкурсу було присвоєно його ім'я.

З ДУМОК, СПОСТЕРЕЖЕНЬ, ПОРАД ПЕТРА ЯЦИКА

◆ Бізнес – справа чесних людей.

◆ Вважаю за свій обов'язок віддячити Богові, що дав мені можливість бути сильнішим за слабших. І це також моя приємність – платити бідним чи слабшим, що я сильніший.

◆ Убогий духом не може бути багатим, незважаючи на те, скільки грошей він має.

◆ Все залежить від совісті людини, а не від її становища в суспільстві.

◆ Найважливіша цінність одиниці й держави – це сила, яку дають освіта, гроші й армія. Освітлюють красу, але рахуються тільки з силою. А ми ці ділянки занедбували багато-багато років.

◆ Якщо молоді наші сини подбають про державу сьогодні, завтра вона подбає про них, а післязавтра – про їхніх дітей.

◆ Я вірю, що живий приклад є найкращим учителем.

◆ Мале зроблене є завжди більше, ніж балаканина про найбільші подвиги.

◆ Не нарікай, роби добру роботу, а винагорода прийде.

◆ Самодисципліна, відкритість до світу, працелюбство, чесність у роботі з партнерами, прагматичний розум – ось якості, необхідні в житті.

◆ Коли в родині або спілці люди дбають тільки про свою користь, спільного добра бути не може.

◆ Чим більше працюєш, тим більше тобі щастить.

◆ Треба більше вимагати від себе, перш ніж вимагати цього від інших.

◆ Раджу вам учитися чесної гри в бізнесі, бо це на все життя дасть вам набагато більше вдовolenня і користі.

◆ Той час, який декотрі використовують на критику і нарікання, має бути використаний на навчання. Якщо у твого сусіда добре стоїть бізнес, а в тебе ні, придивись, як він працює, і ти побачиш різницю.

◆ Жертвувати на добродійні цілі, ділитися своїм добром з іншими, – це, мабуть, найкращий спосіб здобути почуття самовдоволення.

◆ Добра голова може здобути гроші, але гроші не можуть створити доброї голови.

◆ Якщо працюватимемо щиро й віддано, з ентузіазмом і усмішкою, світ усміхнеться і до нас!

◆ Справжній патріотизм вищий за будь-які партії.

◆ Життя – боротьба. Хто в цьому житті стійкіший, той і досягне більшого успіху і задоволення. Моє життя є доказом того, що перемога можлива для всіх, включно з людьми, які починають з нічого і все можуть здобути власною працею.

◆ Якщо відновимо в собі правдиве почуття гордості з нашого походження – з того, що ми витримали й пережили всі вишукані методи знищення і знуцання – фізичного і духовного – то ніхто не зможе нам перешкодити стати рівними з іншими визначними народами світу. Ніхто не перешкодить нам почувати себе добрими для себе, іншого народу і світу.

◆ Я вважаю, що Україна – велике дерево, яке живиться соками української землі, а розпускає гілки по всьому світу. Але корінь здоровий – гілки і галузки відростуть.

Жертовність

Бути чесним, багатим і жертовним, мабуть, це й було життєвою філософією Петра Яцика. Він уважав, що Україна та українці не повинні бути бідними, бо це не їхній природній стан. Петро Дмитрович став багатим і щедрим меценатом.

Петро Яцик приїхав у Канаду в 1949 році з двома доларами у кишені. Йому було 27 років. Після року праці в ресторані він із двома українцями відкрив книжкову крамницю «Арка». Як згодом пригадував, магазинів із продуктами та одягом було багато, а українська книгарня в Торонто –одна.

Хоч книжковий бізнес і йшов успішно, але трьом людям в одній крамниці таки було затісно. Петро Яцик зайнявся продажем меблів, а в 1953 році заснував ще й будівельну фірму.

За Г. Терещук (115 слів)

Жертовний – сповнений самопожертви, самовідданості [СУМ, II, с. 522].

Меценат– багатий покровитель наук та мистецтв, а також їх представників [СУМ, IV, с.697].

Головне – добра справа

Петро Яцик – один із перших, хто виділяв кошти на українські справи, наукові дослідження, хто фінансово допомагав розбудовувати українську державу.

Як він розбагатів? Це була стратегія, не просто випадок. Це була наполеглива щоденна праця. Успішний у бізнесі, він укладав значні кошти в українські проекти.

Петро Дмитрович залишив про себе добру пам'ять. Він доклав чимало зусиль, щоб Україна процвітала. Яцику не було важливо, щоб звучало його ім'я, головне – добра справа. Кожна друга-третя книжка з історії України за його життя була видана частково або повністю на гроші мецената.

Петро Яцик мріяв, щоб його держава стала успішною і незалежною.

За Г. Терещук (101 слово)

Стратегія– спосіб дій, лінія поведінки кого-небудь[СУМ, IX, с. 751].

Меценат– багатий покровитель наук та мистецтв, а також їх представників [СУМ, IV, с.697].

Яцик – добродійник і меценат

Петро Яцик став одним із найбагатших в українському зарубіжжі. Але жив дуже скромно. Проте не жалів грошей на добротність, підтримку української культури, освіти, науки. Яцик – добродійник і меценат. На українську справу він і його донька Надія передали понад тридцять мільйонів доларів.

Відомі у світі університети можуть підтвердити щедрість Петра Яцика, його значну фінансову підтримку. В Україні він ініціював Міжнародний конкурс знавців

української мови, що нині носить його ім'я, профінансував багато інших проєктів і програм.

Петро Яцик якось сказав: «Все можна поправити і зробити краще». Він не лише акцентував на цьому, а й намагався вдосконалювати світ, робити його гуманнішим, добрішим. Тому й прожив надзвичайне життя. Тому й залишив помітний слід на землі.

За М. Сорокою (118 слів)

Меценат – багатий покровитель наук та мистецтв, а також їх представників [СУМ, IV, с.697].

Зарубіжжя – те саме, що закордон.

Ініціювати – започаткувати

Гуманний – людяний у своїх діях і ставленні до інших людей [СУМ, II, с.193].

6 клас

День української писемности та мови

Львів. День української писемности та мови. Численні заходи заплановані і у Києві та інших містах. Багато років у нашій державі проходить Усеукраїнський диктант національної єдності. Його пишуть як дорослі, так і діти, щоб перевірити свої знання з рідної мови. Схожа акція щороку проводиться у Польщі, Китаї, Франції та інших країнах. А Петро Яцик, ініціатор Конкурсу знавців української мови, не шкодував коштів і на проведення цієї акції – диктанту.

У карпатському селі, що на Львівщині, щороку збираються українці, які шанують рідне слово, бережуть пам'ять про мецената. Тут Петро Яцик навчався у сільській школі, але доля так склалась, що згодом опинився у Канаді. Мав власну будівельну компанію, але водночас був великим добродійником, дбав про збереження рідної мови. На українські проєкти пожертвував понад шістнадцять мільйонів доларів.

За Г. Терещук (130 слів)

Меценат – багатий покровитель наук та мистецтв, а також їх представників [СУМ, IV, с.697].

6 клас

Нетиповий українець

9 листопада за традицією покладаємо квіти до пам'ятника Несторові Літописцю, відзначаємо найкращі здобутки просвітителів та мовознавців у сфері мови та культури України. Видавництва, які випускають літературу українською мовою, проводять книжкові форуми. А також у цей час стартує Міжнародний конкурс знавців української мови імені Петра Яцика. Саме він, Петро Яцик, став його ініціатором і засновником.

«Справжній патріотизм вищий за будь-які партії...», – писав меценат. Його слова ніби промовляють до нас із минулого.

Нетиповий українець. Мабуть, цей вислів більш точно передає сутність його ества. Усе своє життя він прагнув відродити нашу свідомість, бив у дзвони сумління українців, щоб ті здерли з себе полуду меншовартости.

За А. Дмитриченко (106 слів)

Ество – сукупність усіх фізичних і душевних сил та властивостей людини [СУМ, II, с.499].

Здерти з очей полуду – допомагати кому-небудь добре розібратися в чомусь, правильно зрозуміти щось, раніше усвідомлене по-іншому [СУМ, VII, с.100].

Комплекс меншовартости, також відчуття меншовартости– вияв непристосованої структури особистості, що страждає від відчуття переваги оточення над нею. Комплекс виникає внаслідок помилок чи невдач і суттєво впливає на поведінку людини [Вікіпедія].

Книжковий форум – зібрання поціновувачів книг.

6 клас

Знаний українець

Петро Яцик почав активно займатися благодійністю, коли досягнув першого успіху. Настільки любив Україну, що виділяв значні кошти на розбудову держави. Родичі іноді на нього ображались, бо вважали, що їм він допомагав значно менше.

Свій перший грошовий добродійний внесок Петро Дмитрович здійснив на український буквар. А початком бізнесу у Канаді стала книгарня. Цією справою він займався більше чотирьох років.

Виріс у багатодітній сім'ї, добре знав ціну копійки. Тому дуже цінував саме працьовитих людей. Михайло Слабошпицький написав про нього книгу «Українець, який відмовився бути бідним». У ній йдеться про наполегливість українського заробітчанина, який досягнув значних висот завдяки своїй кмітливості і працелюбності.

Автор зазначає, що Петро Яцик мав за честь допомагати Батьківщині і до кінця днів уважав себе українцем.

За Г. Терещук (122 слова)

Благодійність– подавання приватними особами матеріальної допомоги, підтримки бідним, сиротам і т. ін. [СУМ, I, с.192].

Заробітчанин– той, хто ходить на заробітки, працює на поденних і строкових роботах. [СУМ, III, с.293].

7 клас

Перша пожертва

З часом Петро Яцик зрозумів, що давати гроші на справи, які вважав вартісними, так само приємно, як їх заробляти. Перша пожертва – на буквар. Це була робота українки Марії Дейко. А далі були добродійні внески на будівництво Української католицької школи у Бразилії, на бурсу для незаможних людей у цій країні, а також української церкви.

Оскільки українці після Другої світової війни, втікаючи від сталінських репресій, поселились на трьох континентах, то для них бракувало інформації про Україну. Тоді у Петра Яцика виникла ідея видати «Енциклопедію українознавства».

Уже наприкінці 70-х років минулого століття Яцик став найбільшим меценатом на Заході. Його критикували навіть колеги за підтримку багатьох українських проєктів, сміялися з нього, але він не зважав і продовжував робити своє. Усе життя допомагав рідному народові.

За Г. Терещук (124 слова)

Меценат– багатий покровитель наук та мистецтв, а також їх представників [СУМ, IV, с.697].

Бурса –гуртожиток при школі [СУМ, I, с.260].

Емігрант– особа, що залишила батьківщину і виїхала в іншу країну для постійного чи тривалого проживання [СУМ, II, с.476].

7 клас

Для української історії

Наприкінці 70-х років минулого століття Петро Яцик став найбільшим меценатом на Заході. «Гроші можна витратити й заробити знову, але рідко можна зробити те ж саме з хорошою репутацією», – писав він.

У той час, коли держави Україна ще не було, або тоді, коли влада не дбала про українську справу, Петро Яцик, по суті, виконував її функції. Тобто проводив свою гуманітарну політику і фінансував її. Йому не було важливо, щоб звучало його ім'я, головне – добра справа. Наприклад, Петро Яцик хотів, аби про першого президента України, Михайла Грушевського, дізнався увесь світ. Тому на переклад його творів пожертвував мільйон доларів. Завдяки цим старанням світ побачив працю всього життя Грушевського – «Історію України-Руси».

«Цей переклад – найгідніший пам'ятник і він вже – вічний», – зауважував Ярослав Грицак, відомий історик.

За Г. Терещук (126 слів)

Меценат– багатий покровитель наук та мистецтв, а також їх представників [СУМ, IV, с.697].

Репутація– громадська думка про кого, що-небудь [СУМ, VIII, с.512].

Гуманітарна політика – система рішень, що мають на меті створення умов для соціально-гуманітарного розвитку суспільства, соціальної, інтелектуальної, духовної безпеки людини, реалізації її духовних потреб і збагачення творчого потенціалу [Вікіпедія].

7 клас

Бізнес – справа чесних людей

Про Петра Яцика багатьом відомі лише загальні факти. Зокрема, що він є засновником Міжнародного конкурсу знавців української мови. Дехто знає його як відомого мецената. Хто ж він насправді?

Українець, який завдяки своїй праці і наполегливості став мільйонером. Він прилетів у Канаду в силу певних обставин. Доля декілька раз випробовувала його на міцність. Спочатку він мив посуд, потім різав м'ясо. Шлях до успіху для Яцика був складним і тернистим. «Життя – це боротьба», – любив повторювати він, і тому завжди був готовий до викликів.

Уже від перших своїх кроків на канадській землі він переконувався, що у цьому суспільстві всі націлені на життєвий успіх. Це йому подобалося й додавало честолюбних надій. Але спочатку Петро Яцик повинен був знайти свою справу в країні, яка ще була на той час для нього чужою. Він прагнув учитися, умів бачити й слухати. І це давало йому шанс.

Життєвим кредо мецената була чесність.

За Д. Ничкало (151 слово)

Меценат– багатий покровитель наук та мистецтв, а також їх представників [СУМ, IV, с.697].

Кредо– основні погляди, переконання [СУМ, IV, с.332].

Пріоритети мецената

Освіта, наука, культура – ось пріоритети Яцика – мецената. З ними він пов'язує сподівання на піднесення ролі українців у світі й благополуччя в усьому Рідному Краї. Старанно дбає про видання українських книг, словників, енциклопедій, щоб земляки не вчилися з чужих підручників, де Україна трактувалася як колонія Росії, а її народ – як гілка російського. Так визріла ідея відновленого українськими вченими в Західній Європі Наукового товариства імені Тараса Шевченка укласти і видати «Енциклопедію українознавства». На це видання Петро Яцик пожертвував великі кошти, а потім роками платив своєрідний податок, якого від нього не вимагало жодне законодавство.

Упродовж доброго десятка літ меценат ходив колядувати і всі наколядовані гроші передавав у фонд «Енциклопедії українознавства». Мав дар іти до істини навпростець. Розуміючи, що світ не знає української мови, організував працю перекладачів творів українських істориків англійською. Це стало ще одним кроком до визнання повноцінності нашого народу.

За Н. Камінською (139 слів)

Пріоритет– переважне, провідне значення [СУМ, VIII, с.108].

Колонія– країна, позбавлена імперіалістичними державами політичної та економічної незалежності [СУМ, IV, с.231].

Узірець для українців

24 травня 2001 року у Київській національній філармонії вітали переможців Першого Міжнародного конкурсу знавців української мови.

Церемонія транслювалася по радіо, і голос Петра Яцика, відомого мецената, ініціатора й натхненника конкурсу, чули і в Україні, і за її межами. Тоді ще ніхто не знав, що конкурс невдовзі отримає його ім'я і переживе не одну українську владу, а сам Петро Яцик того ж року відійде в інший світ, ставши взірцем для українців.

Народився на Львівщині у селі Верхнє Синьовидне. Тут були добре розвинені торгівля й підприємництво. Можливо, саме це і вплинуло на рішення Петра Яцика не йти шляхом своїх батьків-землеробів, а спробувати іншу долю. Та це буде згодом...

У червні 1941-го у Верхнє Синьовидне прийшла війна. Часи були лихі. Тому вирішив їхати на Захід. Рідні залишилися вдома. Лише після смерті Сталіна він напише мамі, що живий, а ще пізніше приїде побачитися.

За Р. Клочком (144 слова)

Меценат– багатий покровитель наук та мистецтв, а також їх представників [СУМ, IV, с.697].

Філармонія– будинок, приміщення, у якому відбуваються концерти, організовані цією установою [СУМ, X, с.591].

Життя як жертвність

Петро Яцик народився в карпатському селі в незаможній родині, яка мала дев'ятьох дітей.

Його батько помер, і він, як найстарший, узяв на себе утримання родини. Розгорілася Друга світова війна... Емігрував до Канади. Тоді в його кишенях було сім доларів. Перші зароблені гроші Петро вклав у книгарню, наступний прибуток – у будівельну фірму. За деякий час у нього вже було сімнадцять таких компаній.

Маючи великі статки, самостійно косив газон, чистив басейн чи згрібав листя, а його доньки їздили на уроки звичайнісіньким шкільним автобусом.

Витрачав український мільйонер свої статки на благочинність. Свого часу йому забракло часу й можливості отримати диплом, тому для освіти інших він грошей не шкодував, виділяв кошти на переклад видання англomовної «Історії України-Руси» Михайла Грушевського, дослідження українських традицій та Голодомору.

Уже багато років поспіль відбувається Конкурс знавців української мови, який носить його ім'я, а кількість учасників вимірюється мільйонами.

За Г. Терещук (144 слова)

Українець, який відмовився бути бідним

Блискуча, абсолютно неймовірна життєва кар'єра: селянський син з України став на канадській землі мільйонером, сягнув неймовірних вершин успіху та благополуччя, здолавши чимало складних для нього обставин. Адже судилося йому в двадцять сім років починати в чужому краю своє життя заново, як кажуть, з чистої сторінки. І не мав він тоді нічого, окрім власних, звичних до праці рук та світлої голови.

Ім'я цієї людини – Петро Яцик. Небайдужість, мабуть, була однією з головних рис його характеру. Він був українцем, який усвідомлював усе: болі, і тривоги, і проблеми свого народу. Петро Яцик – це філософ-самоук, а його співрозмовники починали вірити в себе.

Справою свого життя він уважав щире допомогу Україні, пояснював необхідність ґрунтовної освіти, вчив не жити у світі ілюзій, а самокритично дивитися на себе і працювати без упину. Колишній хлопець із українського села виріс у Канаді до рівня видатного громадського діяча, мецената, який виразно бачить національні пріоритети та безкомпромісно відстоює їх. «Убогий духом не може бути багатим, незважаючи на те, скільки грошей він має», – любив повторювати Петро Яцик.

За М. Слабошпицьким (173 слова)

Немає народу без його рідної мови

Чимало українців щорічно беруть участь у Міжнародному конкурсі імені Петра Яцика і займають призові місця. Знати рідну мову і висловлювати правильно свою думку – це актуально завжди. Конкурс є надзвичайно важливий для молоді і загалом українців, бо немає народу без рідної мови.

В українця Петра Яцика можна навчитись життєвої мудрости і філософії. Можливо, меценати такого рівня, як він, будуть оцінені в майбутньому. Бо діяв стратегічно, на десятиліття вперед.

Його називають однією з найцікавіших постатей ХХ століття: простий бойківський хлопець із Карпат став мільйонером і завжди мав відчуття обов'язку перед Україною. Петро Яцик уважав, що найбільш ефективно і перспективно вкладати гроші в освіту, він популяризував українську історію, мову і науку. Меценат інвестував зароблені гроші у поширення інформації про Україну.

Особливою гордістю П. Яцика був зніщений і профінансований ним Конкурс знавців української мови, учасниками якого стали тисячі українських школярів.

1 листопада 2001 року у Торонто Петро Яцик відійшов у Вічний Світ. Його справу продовжує донька Надія.

За Г. Терещук (162 слова)

Історія хлопця зі села

Покоління українських школярів прізвище Яцика Петра знають насамперед тому, що його іменем назвали щорічний конкурс з української мови.

Але чи знають конкурсанти, що саме він – один із спонсорів Інституту українських студій Гарвардського університету в США і видання багатотомної «Енциклопедії українознавства».

Як же хлопець із села на Львівщині став впливовим українським філантропом у Канаді?

Його батько помер у 1934 році, з сімох дітей наймолодшому було на той момент шість місяців. Петро, найстарший, мав неповних чотирнадцять років. Змушений був покинути навчання... Заспокоював себе тим, що батько не закінчив і першого класу, мама мала за спиною три класи, але вміла читати та писати. Сам закінчив семирічку.

У його селі була добре розвинена торгівля, проте він не міг їхати кудись як купець, бо вдома чекали молодші брати та сестри. Петро не хотів працювати на землі, згадує Михайло Слабошпицький у книзі «Українець, який відмовився бути бідним». Уважав, що це фінансово не вигідно. Емігрував до Канади, де завдяки своїй наполегливості став мільйонером.

За О. Модіною (162 слова)

Петро Яцик – взірець для українців

Яцик добре знав, як на Батьківщині нищилося все прабатьківське, тому активно підтримував масштабні українські проєкти. Заснував Лігу українських меценатів, під егідою якої організував Міжнародний конкурс знавців української мови, який тепер носить його ім'я і став масовим, а також залучив до вивчення рідної мови українців усього світу.

Бізнес, політика, історія, спосіб життя і особливості мислення – все це Яцик узагальнює і зводить до знаменника української ментальності, пояснюючи нею багато того, що з нами відбувалося і відбувається сьогодні. Він говорить про нас, українців, без жодного пієтету, нахабно проголошуючи присуди, які, здавалося, набагато природніше звучали б з уст наших ворогів, називає нас лінивими, нецілеспрямованими.

Яцик завжди залишається для нас взірцем. Про його моральну непохитність ходять легенди. Він принципово був дуже чесним у бізнесі, з найманими працівниками, з людьми, працею яких користувався. Життя Петра Яцика – це яскравий приклад для всіх тих, хто вважає себе національною елітою. І в теперішній час, коли Україну обезкровлює війна, коли олігархічна держава величає фальшивих політиків, живий Яцик був би великою допомогою в утвердженні справжніх цінностей, допоміг би протистояти хамократії та облуді.

За Н. Камінською (179 слів)

Бойко Петро Яцик

Петро Яцик народився в карпатському селі Верхнє Синьовидне. У чотирнадцятирічному віці залишився сиротою і опікувався своїми братами та сестрами. Саме тоді серед карпатських гір сформувався його характер і світогляд. У 1944 році, знаючи, що німці відступатимуть, добре усвідомлював, що несе за собою радянська влада. Його погляди та позиція могли для нього закінчитись арештом і таборами, тому вирішив емігрувати з України. Спершу опинився у Німеччині, де було багато земляків. Там навчався, трудився. Згодом переїхав у Канаду. Перший рік працював у ресторані. Про ті роки потім написав: «Миття посуду дало найголовніше – бажання себе довершувати».

Для нього було важливо, щоб в англomовному світі, тобто в Канаді та США, розуміли і знали історію України. Тому були ті програми, які він підтримував. До незалежності України він докладав великих зусиль як меценат.

Його справа живе. В Україні, мабуть, потрібно більше цінувати ту роботу, яку робила діаспора, і до якої Яцик причинився.

Ім'я Петра Яцика знають в Україні як засновника у травні 2001 року Міжнародного конкурсу знавців української мови, який проводиться і після його смерті.

За Г. Терещук (174 слова)

Інвестиції в Україну

Петро Яцик не шкодував грошей на розвиток науки. Емігрантський часопис «Свобода» назвав його найбільшим жертводавцем тих часів: меценат виділив п'ятдесят п'ять тисяч доларів на видання англomовного історичного Атласу України. Цей проєкт був настільки успішний, що довелося організувати новий наклад, бо перший розхапали, мов гарячі пиріжки. Чималі суми Петро Яцик віддав і на українські наукові центри у Канаді. Центр досліджень історії України, на заснування якого він пожертвував мільйон доларів, названо його іменем.

Здобуття Україною незалежності відкрило для діяльності Яцика новий вимір. Створена ним Освітня фундація організувала і оплатила проведення при Київському університеті іспитів для українських студентів, які хотіли навчатися за кордоном.

Петро Яцик став засновником Ліги українських меценатів – благодійної організації в самій Україні, що успішно працює і досі, реалізуючи різноманітні освітні й культурні проєкти.

Його не стало 1 листопада 2001 р. Та добре ім'я доброї людини житиме в численних вагомих справах. Життя цього видатного мецената – яскравий приклад того, як українець зміг не тільки успішно опанувати бізнес за кордоном, а й допомогти своїй країні. Хочеться вірити, що таких достойників у майбутньому побільшає.

За Р. Клочком (176 слів)

Петро Яцик – український меценат

Йому в житті пощастило досягти вершин, здобути перемогу над несприятливими обставинами і донести світові, сказати зрозумілою йому мовою, хто ми такі і що маємо усі політичні, юридичні та історичні права на власну державу – Україну.

Яцик, як людина глибоко духовна, абсолютно чесна у справах бізнесових, сповідує непорушність моральних цінностей. Великий скептик, він умів практично подивитися на людські пристрасті і переоцінити ті речі, які видавалися непорушними. Простий юнак з України виріс у Канаді до рівня видатного громадського діяча, який виразно бачить українські національні пріоритети і безкомпромісно відстоює їх і словом, і ділом. Хто б міг передбачити, що з-під солом'яної стріхи бойківської хати у широкий світ вийде людина з такою величчю душі?

1947 року він виїхав до Канади, і, як сам розповідав, зійшов у Монреалі з літака з сімома доларами у кишені. З часом став найбагатшою людиною Канади, найбагатшим українцем світу в ті роки. Нам Петро Яцик цікавий тим, що був найбільшим українським жертводавцем другої половини ХХ століття. Ще з кінця 50-х років почав направляти значні кошти на реалізацію різноманітних наукових і культурних проєктів української діаспори.

За Н. Камінською (180 слів)

Щедрий українець

«Наша прекрасна мова, витворена славними пращурами, виплекана національними світочами думки та духу, увібрана нами з материнським молоком, не може і не повинна бути ущемленою і зацькованою, спаплюженою і розчавленою нині в самостійній Українській державі», – писав Петро Яцик.

У чотирнадцять років, ставши сиротою, він був не просто господарем у домі, а й батьком молодшим братам і сестрам. Емігрував за кордон у дорослому віці. Ставши видатним бізнесменом, допомагав багатьом людям. Петро Яцик виділяв кошти на будівництво українських шкіл та церков у Бразилії. Також за його фінансової підтримки з'явилося на світ чимало важливих книг з історії та культури України.

Вийшовши за кордон, П. Яцик не переставав уболівати за долю своєї Батьківщини. Канадський будівельник-землевласник українського походження з кінця 50-х років почав направляти значні кошти на реалізацію різноманітних наукових і культурних проєктів української діаспори. Маючи власний бізнес, зароблені гроші він укладав в освітницьку діяльність й книговидання. Саме П. Яцик за власний кошт видав повне зібрання творів Михайла Грушевського. Витратив на це мільйон доларів.

А у 2000 році, не зрадивши своєму життєвому кредо, Петро Яцик запалив свічку Міжнародного конкурсу знавців української мови.

За А. Дмитриченко (181 слово)

Любов до України

Петро Яцик – канадський підприємець українського походження, меценат і філантроп, відомий своїм вагомим внеском у фінансування українознавства на Заході, Канаді та Україні.

«Любив Україну не тільки до глибини душі, але й до глибини власної кишені», – писав Євген Чикаленко, відомий український благодійник. Свою першу пожертву – тисячу доларів – Петро Яцик зробив на початку 60-х, а останню – незадовго до смерті. На популяризацію українського слова, думки, культури у світі він витрачав мільйони.

Сам був людиною скромною і невибагливою в побуті. Жодних мільйонерських замашок: ані яхт, літаків, маєтків на п'ять поверхів, ексклюзивних годинників, супердорогих автовок. А міг дозволити собі багато чого. Він уважав, що для людини в житті набагато важливішим є те, скільки вона віддала іншим. І не тільки грошей, але й тепла, любови та добра. Був щирим і надзвичайно світлим.

Народився на Сколівщині в селі Верхнє Синьовидне в селянській родині. Був первістком. Рано став напівсиротою: коли виповнилося чотирнадцять – помер батько. Петро став за старшого і турбувався про маму, двох сестер і чотирьох братів. Після війни доля занесла Петра Яцика до Канади. Важко перерахувати, де і ким він працював. Нарешті став на ноги, заснував будівельне підприємство, яким керував з великим розумінням справи. Завжди пам'ятав своє походження, не забував, що він українець.

Петро Яцик мріяв, щоб Україна була сильною і квітучою державою, а її громадяни – заможними і щасливими людьми.

215 слів

Шлях до бізнесу

Прибувши до Німеччини, Яцик почав облаштовуватися на новому місці. Спочатку він навчався на так званих матуральних курсах. Економікою прагнення Яцика не обмежувалися. Він почав вивчати одразу кілька іноземних мов – німецьку, іспанську й англійську. Без німецької було важко в самій Німеччині, а дві інші вирішив опанувати, бо ще не знав, куди доведеться емігрувати – до Північної чи до Південної Америки.

Зрештою, він вирушив до Канади. Знання англійської стало у пригоді вже в літаку: Петро вмовив канадського представника не відправляти його до Едмонтона, куди везли групу емігрантів-українців, а залишити в Монреалі. Там у нього був знайомий, який уже потурбувався про житло.

Він приїхав до Канади з сімома доларами в кишені. Два заплатив за таксі, щоб доїхати до місця. Решту віддав господині за квартиру. І відразу ж улаштувався на роботу: мити посуд у місцевому ресторані.

Разом із двома компаньйонами, Володимиром Клішем і Степаном Рошком, заснував у Торонто українську книгарню «Арка». Та ніби магніт притягувала місцевих українців: хтось просто заходив побалакати із земляками, комусь хотілося почитати бодай якусь книжку про Україну. Невдовзі довелося думати про нове, більше. Тепер його приваблював будівельний бізнес, завдяки якому став мільйонером.

За Р. Клочком (184 слова)

Презентація «ПЕТРО ЯЦИК – від А до Я»

Відділ освіти виконавчого комітету Бібрської міської ради
Бібрський опорний ліцей ім. Уляни Кравченко

ПЕТРО ЯЦИК
від А до Я

Презентацію підготували вчителі
української мови та літератури
Чабан В.М., Чабан О.М.

Бібрка - 2022

„Арка” – книгарня, заснована
П. Яциком з двома партнерами –
Володимиром Клішем і Степаном
Рошко. Як потім згадував – „чотири
рози вишкolu”.

Петро Яцик у Торонто в першій
українській книгарні «Арка»,
співпрацює з журналом «Українська
мисль». 1989р.

Бережани – місто на Львівщині,
в якому П. Яцик працював
інспектором молодшого
господарства.

Верхнє Синьовидне. Село на Львівщині,
розташоване у долині рік Опору та Стрия
(Сквільщина). Тут народився
П. Яцик. Уперше воно згадується в
Галицько-Волинському літописі 1241 року.

Газета „Новий шлях” (Торонто).
Активно аналізувала питання
господарської активності українців у
Канаді. П. Яцик – постійний дописувач.

Петро Яцик став годою у дворі Яциків
після смерті батька... Він мав сушити
голови за братів і сестер, брав на свої
руки всю ту важку роботу, що досі була
батьківською повинністю.

Джеймс Б. Мейс – молодший науковий співробітник Фонду кафедри українознавства в Нью-Йорку. Разом з П. Яциком збирав інформацію про Голодомор 33-го (книга - „Жнива скорботи”, автор – Роберт Конквест, спонсор – Яцик Петро).

„Енциклопедія українознавства”. П. Яцик став першим меценатом цього багатотомного видання („Енциклопедія” і Гарварду він віддав не тільки кошти. Він віддав їм багато душевних сил...”).
М. Слабошпицький

Євген Чикаленко – великий український меценат. Його ім'я часто звучало з вуст П. Яцика.

„Життя – це боротьба і боротьба. Робимо в добрій вірі справу, яку вважаємо доброю...”.

„Збірка ім. П. Яцика при Торонтському університеті”. Так офіційно називається колекція мікрофільмів, яка стала найбагатшим зібранням української періодики тих часів.

„Вірю, що живий приклад є найкращим учителем”.

„Історія України – Русь”
М.С. Грушевського. Саме завдяки
зусиллям П.Яцика ця визначна
робота була перекладена на
англійську мову.

Їжиго – чеський король, на руїнах
замку якого у 1922 був заснований
навчальний заклад Українська
Господарська академія. Після 1932
року інститут перейшов до Німеччини.
Спрагий до навчання, П. Яцик
записався до УГПА в ролі
„надзвичайного” студента
(економічний відділ).

„Його справа і слава” –
назва одного з розділів книги
М. Слабошпицького про
П. Яцика.

Куритиб – місто в Бразилії (штат
Парана). На побудову
католицької церкви в цьому місті
П. Яцик пожертвував 2000 \$.
Загалом задля українських
фондацій в цій державі меценат
виділив 30000 \$.

ЛУМ – Liga українських меценатів,
що об'єднувала представників
бізнесу багатьох країн світу.
П. Яцик – президент, адже це його
дітище.

Марія Дейко – авторка українського
букваря для „Рідної школи”. П. Яцик
для цього видання зробив свою першу
серйозну пожертву – 1000 \$. Для
нього тоді це були доволі великі
кошти.

Надія – одна з доньок мецената, яка повсякчас допомагала батькові та продовжує його справи (бізнесову і благодійну) і після його смерті.

Омельян Прицак. Один з ентузіастів творення українського Гарварду – „оборонної вежі” за образним висловом мецената. Прицак називав Яцика братином.

Омельян Прицак (1919–2006)

Петро Яцик – канадський підприємець українського походження, відомий на увесь світ меценат і філантроп.

Рональд Ріс – автор монографії про побут і звичання в нову реальність переселенців до Канади. П. Яцик часто заглядав до цієї книги.

Слабошницький Михайло. Автор книги про П. Яцика „Українець, який відмовився бути бідним”.

„Треба більше вимагати від себе, перш ніж вимагати цього від інших”.

П. Яцик

Український лекторій в Школі славістики та східноєвропейських студій при Лондонському університеті.
П. Яцик – постійний спонсор.

Флорида – улюблене місце відпочинку мецената в колі друзів.

Харченко Олександр – кореспондент радіо Канади, який познайомив М. Слабошпицького з П. Яциком. Приятель філантропа.

Це Канада. Познайте Канаду – „вишеньковий путівник”, в якому було зібрано найнеобхіднішу інформацію про країну, до якої прибув емігрант з України – П. Яцик.

„Час змагу і можливостей” – стаття, написана П. Яциком у 1991 році про силу і слабкість українців.

Шафранюк Михайло. Українець, бізнесовий партнер П. Яцика. Разом вони відкрили меблевий магазин в Торонто по вул. Квін.

За **щедрість** та **ідейну** **послідовність** у 2000 році був нагороджений орденом князя Ярослава Мудрого.

Петро Яцик - справжній цінитель української мови

Благодійницька діяльність П. Яцика зробила його знайомим і популярним серед українців (і не тільки) в усьому світі.

ДОБРОЧИННА ДІЯЛЬНІСТЬ

За підтримки Петра Яцика, Радика Юлія Мельничук вдалося зібрати велику кількість інформації про українців і про їхні потреби в міжнародній мережі.

Український національний банк "Укробанк"

Українська державна банківська система

Міжбанківський альянс українських банків

Українська банківська асоціація

За підтримки Петра Яцика, Радика Юлія Мельничук вдалося зібрати велику кількість інформації про українців і про їхні потреби в міжнародній мережі.

Юрій Ємець – поет і бізнесмен, життям якого захоплювався П. Яцик.

Петро Яцик
100 років

„Я вважаю, що Україна – велике дерево, яке живиться соками української землі, а розпускає гілки по всьому світу. Але корінь здоровий – гілки і галузки відростуть”.

П. Яцик

Ukraine

МОЯ КРАЇНА - УКРАЇНА

ВИСНОВКИ

Методичні матеріали даного збірника приурочені життю і творчості Петра Дмитровича Яцика – канадського бізнесмена українського походження, мецената українознавства, філантропа, ініціатора Міжнародного конкурсу з української мови. Посібник містить цікаві факти біографії Петра Яцика, відомості про його меценатську діяльність, презентацію із вшанування його пам'яті та популяризації інформації про цього непересічного канадського українця.

Петро Яцик творив сам себе. Його доля – не вигаданий, не з художньої літератури і кінофільмів, а з реального життя приклад того, чого може досягти українець, у даному випадку – прикарпатець, якщо ставитиме перед собою певну мету, докладатиме належних зусиль для її досягнення, чесно йтиме обраним шляхом, не забуваючи при цьому, до якого роду і народу він належить.

Петро Яцик якось сказав: «У світі немає нічого перфектного, досконалого. Все можна поправити і зробити краще». І він це не декларував, а робив. Тому й прожив надзвичайне життя. Тому й залишив помітний, глибокий, добрий слід на землі, а передовсім – в українській історії.

Список використаної літератури

1. Дмитриченко А. Петро Яцик – українець, який відмовився бути бідним [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nmo.lib.kherson.ua/ru-petro-yatsik--ukrainets-yakiy-vidmovivsyia-buti-bid.htm>
2. Камінська Н. Петро Яцик – український меценат [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.sde.org.ua/zmi/zlus/item/3586-petro-yacyk-ukrajinskyj-mecenat.html?tmpl=component&print=1>
3. Клочко Р. Зразковий український меценат, або Як можна любити Україну «до глибини власної кишені» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zn.ua/ukr/HISTORY/zrazkoviy-ukrayinskiy-mecenat-abo-yak-mozhna-lyubiti-ukrayinu-do-glibini-vlasnoyi-kisheni-.html>
4. Модіна О. Хто такий Петро Яцик, що вклав мільйони доларів в українську освіту. Історія хлопця з села [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://life.liga.net/istoriyi/article/kto-takoy-petr-yatsyk-cho-vlozil-milliony-dollarov-v-ukrainskoe-obrazovanie>
5. Ничкало Д. «Бізнес – справа чесних людей!» – Петро Яцик [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ostroh.info/publications/blogy/biznes-sprava-chesnyh-lyudej-petro-yatsyk/>
6. Слабошпицький М. Українець, який відмовився бути бідним [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dyktanty.dp.ua/tag/petro-yatsyk/>
7. Сорока М. Убогий духом ніколи не буде багатим [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/ubogij-duhom-nikoli-ne-bude-bagatim/>
8. Терещук Г. 100 років Петру Яцику – першому меценату нової доби, який вкладав гроші у знання про Україну [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/petro-yatsyk-biznesmen-metsenat/31343717.html>
9. Терещук Г. В Україні День української писемності та мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/2214856.html>